

LÉVAI HIRLAP

Társadalmi-, Irodalmi- és Közgazdasági hetilap
A Barsvármegyei Községi és Körjegyzők Egyesületének hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
LÉVA, KAZINCZY-UTCA 2.
Megjelenik minden szombaton.
Szerkesztőségi telefon: 24.

Szerkesztőség:
KÖVESKUTI JENŐ
FEKETE JÓZSEF FRANK ANTAL
főmunkatársak;
KOPERNICZKY CORNÉL
szerkesztő
SCHULCZ IGNÁC
a szerkesztésért felelős kiadó

Előfizetési ár:
Egész évre . . . . . K. S.
Fél évre . . . . . „ 2.00
Negyed évre . . . . . „ 1.25
Egyes példány 10 filléért kaphat
SCHULCZ PAPIRÜZLETÉBEN

Kérjük olvasóinkat, akiknek előfizetésük lejárt vagy egyébként is hátralékban vannak, az előfizetési díj szíves beküldésére.

Az etikett.

Az egész osztrák-magyar monarchiát alapjaiban megrendítette a sarajevói merénylet és mint ilyen megrendülések mindig, ez a merénylet is felszínre vetett néhány olyan momentumot, amelyekből ennek a szerencsétlen kettős monarchiának sok bajára, e bajok okaira vonhatunk következtetéseket.

A legszomorubb, legelkeserítőbb a merénylet következményei, illetve a merényletet kísérő körülmények közül feltétlenül az udvari spanyol etikett mindenekelőtt legázoló uralkodása és előtérbe tolódása volt.

Ez az etikett még soha sem látszott ennyire mindenekfelett állónak, ennyire mindenben, szíveken, lelkeken uralkodónak mint ebben az esetben, mikor akikre alkalmazták, lelkükben gondolkodásukban, életükben és halálukban egyaránt egész különleges emberek voltak.

De ma két héttel a merénylet

után már szinte lezárhatnók a tragédia aktáit. Lezárhatnók, igen, ha az etikettnek ez a különös, hihetetlen és mondjuk meg, kissé felháborító uralma nem vetne fényt e monarchia népeinek minden bajára. De fényt vet, még pedig nagyon szomorú fényt és e fényben meglátjuk a mi sok bajunk egyik nagyon nagy, nagyon végzetes okát.

Az etikett, a forma ez uralkodik az egész társadalmon, mindnyájunkon. Mindenütt formákhoz ragaszkodunk, egész életünk a formákkal való harcából, küzdelemből és viaskodásból áll. Ezek a formák — a különböző társadalmi osztályok formái, akadályozzák meg, hogy bármilyen eszme, bármilyen terv valóban megvalósulást nyerjen. Minden akció beleakad valami formába; valami szabályba, amely azután huzza le a mélybe, a megvalósulhatatlanság mélyébe.

Osztálytagozódásunk sem egyéb, mint a formák következménye, amelyekhez a legtöbb ember oly szigorúan ragaszkodik.

A fővárosban a polgárság és a munkásság erősen demokratikus befolyása alatt a formák uralma már

hanyatlóban van, de itt a vidéken még in floribus van a formák hatalma.

Azt hisszük, nem is kell erről bővebben beszélnünk. Formák és etikett, ezen a kettőn alapul a mi egész társadalmi berendezkedésünk, ahelyett, hogy őszinte egyetértésen és bensőséges érzéseken alapulna társadalmi rendszertünk.

Ezért nem vagyunk erősek, ezért nem tudunk egységes, határozott állást foglalni semmiféle kérdésben és — valljuk meg — ezért gyenge a mi egész monarchiánk.

Etiketten egy államot felépíteni nem lehet. Az etikett külső váz és nem lehet belső tartalom. Abba a vázba, amellyel a monarchiát az etikett és a formák körülveszik, komoly és igazi belső tartalmat kell tölteni.

Az etikettnek az a különös szereplése, amely a trónörökös párt bécsi temetésén megnyilvánult, talán gondolkodóba ejti azokat, akiknek mindene az etikett, és talán változást fog előidézni a társadalom életében.

Ha nem ismeri a **Meinl** kávét
kisérelje meg ezen ideális
keveréket

☛ kapható
Kertész Lajos
kereskedésében Léván.

Lang és Kun központi szálloda, étterem és kávéháza, a kereskedők találkozóhelye. Telefon 47.

Állam és társadalom viszonya.

Két közelálló fogalom. Társadalom alapja az államnak. Az állami organizáció kereteit a társadalmi anyag tölti ki. A társadalom megfelelően szervezve, maga az állam, aminek képest az állam, alkotó anyagát a társadalomban kell keresnünk. Ilyképp szoros a kölcsönhatás a kettő között.

Az állam szervezetével és különböző irányú intézményeivel nagy befolyást gyakorol társadalmára. Törvényhozó akaratának mikénti kialakulása, törvényhozó és életének főbb irányait megszabó akaratának létrejöttében tevékenyen résztvevő mindenkor elemi átalakítólag fognak kifejezésre jutni társadalmában. Más képet fog nyújtani egy, a fejedelm abszolút akaratára révén irányított állam társadalmára, másképp jelentkezik ama társadalom, melynek állami szervezetében egy kiváltságos osztály szab törvényt és a szélesebb alapon, demokratikusan szervezett főhatalmu állam társadalmára is más leszen.

A különböző államszervezetek élénken észlelhetők a megfelelő társadalmakon és azok organizmusán.

Az abszolút fejedelmi hatalom egyoldalú irányítása és befolyása, bár megfelelően bizonyos fejlődési fokon a társadalom erőirányainak és igényeinek, csekély életműködésű társadalomnak kerete, az arisztokratikus és még inkább a demokratikus államszervezetek pedig gazdaságilag, kulturálisan és erkölcsökben szélesebben megvalósított társadalmak keretei.

Az abszolútizmus irányítása szűkebb társadalmi körök reális igényeit szolgáló és amint sokasodnak az állami akarat létrehozásában résztvevők, úgy bővül a kör, mely a főhatalmu igaz, fejlesztő gondozásában részesül.

Ez a megállapítás nem akar bizonyos államszervezeteket, mint ilyeneket elítélni. Az állam élete ugyancsak a természet tör-

vényei szerint igazodik, azoknak alvett, különböző fejlődésfázisainak megvannak a maguk különböző alakjai. Csak azt akarja jelezni, hogy a törvényhozó hatalom mikénti szervezése a társadalom főbb fejlődési irányelveinek kialakulására súlyosan érvényesülő kihatással van.

Az állami szervezet a végrehajtó és bírói hatalom terén hasonlóképp befolyásolja és irányítja a társadalmi fejlődést. Egy összpontosított, a központi hatalomtól függő kormányzat kevesebb tért fog engedni a társadalmi öntudatnak és érvényesülésnek, míg a helyhatósági önkormányzati rendszerrel mérsékelt központi hatalom öntudatra és életre hívja a társadalmi erőket, szervezi a társadalmat és ezen az alapon részesévé teszi az állami adminisztráció figyelt, irányított, szervező és végrehajtó tevékenységének. Ugyanigy az étkezés terén a bírói hatalom szervezetének mikéntje kihatással lesz a társadalomra, melynek fejlődését másként irányítja, egy, a társadalmi osztálykülönbségekre tekintettel levő szervezet, egy, az adminisztrációval többé-kevésbé egy kézbe helyezett bíráskodás, egy, a végrehajtó hatalommal szemben körülbástyázott és függetlenített bírói kar, egy tisztán szakbíróságokból álló organizmus, avagy egy, a társadalomnak élő lelkiismeretét is érvényesítő szervezet.

És viszont a társadalom, mint anyaga az állam összes kereteinek és szervezeteinek, a maga öntudatával, összetartozandósági érzetével, anyagi, kulturális és erkölcsi erejének mértékével alapja és irányítója az állam és szervei mikénti fejlődésének.

Amiként az állam intézményeinek alapos ismerete hű képét adja a megfelelő társadalomnak, úgy következtethetünk a társadalom különböző irányú erőiből a megfelelő állam intézményeire is.

Egy gyenge társadalom állami szervezetében a törvényhozói akarat megteremtésében szűkebb körök fognak résztvenni, törvényhozási intézkedései kevésbé lesznek

általánosak, a végrehajtó és bírói hatalom terén ilyen társadalomnak kisebb részvétele leszen biztosítva, mert hiányozni fog az öntudatnak, az együttérzésnek, az együttműködésnek, az egymásra utaltságnak, az anyagi erőnek, a kulturának, az erkölcsnek, az áldozatképességnek és készségnek az a mértéke, mely az állami szervezetek és intézmények igényeiknek megfelelő átalakításához szükségesek.

Erős társadalomnak ellenben az állami organizmus lüktető elemei fejlődésének irányítói, igényeiknek megfelelő átalakítói.

Aki hazánk nehéz viszonyai között, különösségeinket felismerve, tudatában belső gyengeségünknek, számot vetve nemzeti-ségi szűztagoltságunkkal, gazdasági és kulturális elmaradottságunkkal, a nemzeti öntudatnak, összetartozandósági érzetnek ki nem elégtő mértékével, tapasztalva a nemzeti munka iránti közönyt, nemtörődömséget, mind megerősödő önzést, keresi az utat munkálkodó és építő nemzeti munka irányában, annak nem szabad figyelmen kívül hagynia a szoros kölcsönhatást, amely az állam és társadalom között áll fenn és igyekeznie kell a társadalmi erőket életre hívni és sorompóba állítani a nagy nemzeti feladatok mellé.

Ismerve súlyos kül- és belviszonyainkat, nemzeti egységünk parancsoló szükségétől áthatva, tudatában, miszerint csakis egy gazdaságilag és kulturálisan szélesen megvalósított társadalom lehet életképes, és térhódító, hirdető, miszerint nemzeti öntudatunk, összetartozandósági érzetünk, a közügyek iránti érdeklődésünk és áldozatkészségünk ébrosztése nemzeti feladataink megoldásának nélkülözhetetlen alapja, propagálni kell azt az elvet, hogy mindegyikünk egyik tagja a nemzeti feladatok megoldására hivatott társadalomnak és mindegyikünkön, egyenes és összesen fordul meg ennek a nemzeti küzdelemnek sikeres vagy sikertelen, de elodázhatatlan megvívása.

Juliusban . . .

Fejem fölött július napja lángol
És vigasztal, hogy elmúlik a nyár,
Mert lelkeim ó, a szomorú szeptember
Homnapra vár.

Mikor a levél lesorvad az ágról,
A fecske-raj sugaras Délre tér,
S a levegőben bus elégiákat
Zokog a szél.

És vágat, száll, ki tudja hova, merre,
Nagy mély vizek és vad puszták felett:
Szeretném elbocsájtani utána
A lelkemet.

Hogy az is szálljon, vándoroljon innen
Pihenjen el, más, idegen helyen
A sírja tengeren és a koporsója
Felhő legyen.

Vihar volt úgy is melengető anyja,
Vihar táplálta, az verje agyon:
Egy viharos, kegyetlen forgatásban,
Fönt északon! . . .

Gregoir.

Zita hercegnő.

Uj név került a monarchia trónjának közvetlen közelébe. Egy név, amelynek viselője valamikor koronát fog hordani homlokán. Zita főhercegnő a jövődöbéli magyar királyné, akinek alakja felé fordul most az ország figyelve, Szegény Chotek Zsófiához, a szerelmes, egyszerű udvarhölgyhöz is sok meleg érzés fűzte a magyarságot és ugyanilyen érzésekkel állunk a fiatal 22 éves Zita főhercegnővel szemben.

Ma még rejtély 60 millió ember számára, jósolni nem lehet, de eddigi élete csak jóra, szépre enged következtetni.

Zita főhercegnasszony 1892. május kilencedikén született, most tehát 22 éves. Eljegyzéséig a fiatal leányok egyszerű és eseménytelen életét élte. Kitiűnő anyjának szeretete vette körül a családi körben — 19 gyermekkel együtt gondos nevelésben részesült. Sokat tanult — minden tudományért és művészetért nagyon lelkesedő atyjának egyenes kívánságára történt ez, aki azt akarta, hogy ne csak fiai, hanem leányai

is lehetőleg sokat tudjanak a megszerzenezek minden ismeretet, ami fiatalembernek számára manapság megközelíthető.

Zita főhercegnasszony olasz földön született, de nagyrészt a Wiener-Neustadt melletti Schwatzenau kastélyban nevelődött. Csak nevelése teljessége kedvéért vitték el időnkint Bajorországba, a szanigeti kolostorba, később pedig Wight szigetére a benedikrendiek ottani apátságába. Ebben az apátságban két nővére viseli a rend ruháit: a csodaszép Adelheid hercegnő és a nagyon szeretetreméltó Franciska hercegnő, aki apáca léteire is megtartotta vidám kedélyét. Zita főhercegnasszony vallásos és jámbor, mint a pármái ház minden tagja. Telve van azonban türelmességgel minden más vallásu iránt s teljesen ment mindenféle előítéllettől. Legnagyobb szenvedélye: a természet s a legnagyobb lelkesedéssel tud a birodalom hegyeinek szépségeiről beszélni s kevés érzéke van a fényűzés, főleg pedig a tulzott toalettlukszus iránt. Végtelenül szereti a virágokat s ugyanolyan nagy barátja a madaraknak. Mikor Hetzen-dorfbá megérkezett, nagy csodálkozásra

A F. M. K. E. gyűlése.

Nyitóról jelentik lapunknak: A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület igazgató választmánya, dr. Gyürky Géza elnökelete alatt ülést tartott Nyitrán. A gyűlés a román paktum ügyében, amely kormányzatpolitikai kérdés s így az egyesület társadalmi programjába be nem illik, az E. M. K. E. ismertes átírata fölött napirendre tért. Az egyesület keresni fogja ez érintkezést az Országos Háziipari Szövetséggel, hogy a Felvidék háziiparát föllendítse és számára piacot keressen, amely akciójához Harkányi János báró kereskedelmi miniszter is megígérte támogatását. A gyűlés elhatározta, hogy a zenei műveltség előmozdítása céljából, belép a Felvidéki Zene-szövetségbe; hat új népkönyvtárat létesít; három iskola szegénysorsú tanulóinak, a magyar istentiszteletek bevezetése céljából magyar énekes és imakönyveket adományoz; a szabadoktatás szervezésére Frank István kegyesrendi főgymn. igazgató elnökelete alatt bizottságot küldött ki; megállapította az 1913. évi zárószámadást és 1915. évi költségvetést és Trencsén-Teplicz fürdő igazgatóságának meghívását elfogadva, elhatározta, hogy ez idei nagygyűlést szeptember hó 7-én Trencsén-Teplicz fürdőben tartja meg. Napirend előtt a gyűlés jegyzőkönyvében örököltette meg fájdalmas részvétét Ferenc Ferdinánd trónörökös főherceg és feleségének tragikus elhalálása fölött, dr. Gyürky Géza tb. elnököt pedig — a ki már 32 év óta szolgálja önzetlenül az egyesület törekvéseit — súlyos betegségből való fölépülése alkalmából az igazgató választmány szeretettel üdvözölte.

adott okot, hogy valóságban egy egész menzériát hozott magával. Nagyon szereti a színházat is és Karoly főherceg — mióta házas ember — talán egyszer sem jelent meg nélküle a színházban. A fiatal pár társaságban gyakran jelenik meg Miksa főherceg is, Karoly főherceg öccse.

Zita főhercegnő és Karoly Ferenc József házassága is ép olyan romantikus volt, mint az elhunyt trónörökös páré, sőt talán még romantikusabb.

Már gyermekkorukban együtt játszottak Mária Terézia főhercegnővel házban, aki mostoha nagyanyja volt a főhercegnőnek s egyben nagynénje Zita hercegnőnek. Évekkel utóbb megint Mária Terézia főhercegnő St.-Jacob nevű birtokán találkozott a főherceg érdeklődését unokanővére iránt. Még a fiatalok legközelebbi környezetében sem sejtették, hogy szerelmi és házassági regény lesz a pajtásokodásból. Csak 1909. nyarán, mikor Zita hercegnőt Franzensbadba, tánt fel, hogy a főherceg

A választókat összeíró küldöttségek.

Lapunk előző számában ismertettük a a belügyminiszter rendeletét az országos képviselőválasztóknak az új választójogi törvény szerinti összeírására nézve. A rendelet értelmében Barsvármegye központi választmánya szombaton megtartott ülésén megalakította az összeíró küldöttségeket. Az összeírás július 10-én veszi kezdetét és a munkálatoknak egy hónap leforgása alatt kell elkészülni.

A választmány összesen 21 összeíróküldöttséget alakított és pedig a következőképen:

I. Az aranyosmaróti választókerületben: az aranyosmaróti első összeíró küldöttségbe elnökül dr. Balásfy Géza és Rakovszky István. Az aranyosmaróti második összeíró küldöttségbe elnökül Kosztolányi István, helyettesül dr. Gyapai József és Füzelyi Ödön, a kistapolcsányi küldöttségbe elnökül Gálffy István, helyettesül Szarkássy János és Kuppis Géza. A nagykalmi küldöttségbe elnökül Epöly Ferenc, helyettesül Schwarcz Ferenc és Esössy Sándor. A verebélyi küldöttségbe elnökül Döry Béla, helyettesül Botka Zoltán és dr. Demény Gyula.

A II. körmöcbányai választókerületben: a garamszentkereszti összeíró küldöttségbe elnökül dr. Gonda Péter, helyettesül Zipszer Lajos és Anderle Ernő. A geletneki küldöttségbe elnökül Kachelmann Károly, helyettesül Feldmayer Agoston és Mayer-szky István. A jánosgyarmati küldöttségbe elnökül Krsák János, helyettesül Kabina József és Gerlei Mándor. A körmöcbányai első összeíró küldöttségbe elnökül Schindler József, helyettesül Bakmann Gyula és Bárány Antal. A körmöcbányai második összeíró küldöttségbe elnökül dr. Eleőd Tibor, helyettesül Janicsek Károly és Jo-

milyen gyakran látogatja meg őket. A fiatal hercegnő, akkor még talán igazi bakfis sem volt, hosszú puha sötét haját varkocsba fonva hordta s kedélyes frissességével gyakran vidította fel a komolyabb természetű Mária Anunziata főhercegnőt. Mint Karoly főherceg és Zita főhercegnő is szívesen emlegetik — már akkor Franzensbadban megegyeztek abban, hogy életük útja egyesülni fog. A következő télen gyakran találkoztak udvari ünnepeken s ilyenkor a főherceg mindig feltűnően foglalkozott Zita hercegnővel. Szinte ugyálszott, mintha csak azt akarná megvárni, hogy a hercegnő hivatalosan is belépjen a társaságba, s aztán kérésre jelentkezik majd anyjánál, a pármái hercegnőnél. 1911. tavaszán ez meg is történt. Karoly főherceg anyjának Mária Jozefa főhercegnőnek kíséretében Piamoreba utazott Zita szüleinek mesebeli szépségű birtokára s itt a király beleegyezésével június 13-án megtörtént az eljegyzés.

Ez a boldog házaspár lett utóda a boldogtalan elhunytaknak. Mi lesz az ő soruk, ki tudja?

zif László. Az oszlányi küldöttségbe elnökül Tiber Agoston, helyettesül Hyross János és Stiaszny János.

A III. lévai választókerületben: a garamszentgyörgyi összeíró küldöttségbe elnökül Patay Károly helyettes elnökül Koczab Frigyes és Végh István. A lévai első összeíró küldöttségbe elnökül dr. Mocsy Ába, helyettes elnökül Klain Ödön és dr. Novotny Ernő. A lévai második összeíró küldöttségbe elnökül Báthory Gyula, helyettes elnökül Benkovich Géza és Krajszik Jenő. Az újbányai első összeíró küldöttségbe: Elnökül Kraft Károly, helyettes elnökül dr. Balbach Béla és Kolecsányi Géza. Az újbányai második összeíró küldöttségbe: elnökül dr. Haicl Kálmán, helyettes elnökül Perlaki Ignác és Kukla Ferenc. A zarnócai összeíró küldöttségbe elnökül Muzsnay Géza, helyettes elnökül Lukács Gyula és Petrovsky Alajos.

A IV. nagysallói választókerületben: a barsendrői összeíró küldöttségbe elnökül Dombay Vilmos, helyettes elnökül Bihary Kálmán és Császár Sándor. A barsfűsi küldöttségbe elnökül Rudnyánszky János, helyettes elnökül Rubinek Nándor és Kopcsányi László. A nagysallói küldöttségbe Balogh János, helyettes elnökül Schmidt Ernő és Kucsera Ferenc. A szelizi küldöttségbe dr. Zelenyák János, helyettes elnökül Schöpflin Róbert és Frankl József.

A körjegyzők hivatalból tagjai az összeíró küldöttségeknek.

Tanügy.

Az Országos Tanitársaság szövetség-tanácsi ülése.

A M. T. E. Országos Szövetségének szövetségtanácsa Budapesten a napokban tartotta meg közgyűlését mintegy 250 egyesületi képviselő jelenlétében, Moussung Géza szövetségi elnök vezetésével.

A tanácskozások előtt a gyűlés az elnök indítványára mélyeséges gyászát fejezte ki a trónörökös pár szerencsétlen kimulása fölött s a királyhoz részvétárviratot intézett, melyre még aznap válasz is érkezett.

A gyűlésen az elnök nagy koncepciójú beszédében mutatott reá a tanitársaság mai kétségbeesett helyzetére, valamint azon állapotokra, melyek a tanitársaság egészét emésztik. Kérte a Kartársakat, hogy testvéries szellemben működjenek közre a tanitársaság anyagi és szellemi előbbremenetelért.

Majd Bíró Ádám sajnálattal konstatálta, hogy dacára a VII. Egyetemes tanitársasági gyűlésből való felterjesztésnek s ugyancsak az e tárgyban történt 1913. évi szövetség-tanácsi gyűlésből benyújtott sürgető kérések és utánjárásoknak s az e tekintetben benyújtott számtalan határozatok felterjesztésének, nyugdíjak revízióját a kormány előbbre nem vitte. Azt is sajnálattal konstatálta, hogy egyes kijelentések alapján az új tervezet a kormány már elkészítette, de a legilletékesebb közegnek, a tanitók Szövetségének még csak betekintésre sem engedte át. Egyes kormányférfiaknak e tekintetben történt kijelentései arról győzték meg, hogy ez a kérdés elodázás alatt áll, sőt ha az meg is valósul, ismét a tanitársaság igényeinek sérelmével lesz megalkotva. Ugyanazt javasolja, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy fenntartja a VII. egyetemes tanitársasági gyűlésnek határozatát s a tanitársaság ér-

dekében tett kormányhatalmatokozatok mielőbbi beváltása céljából az „Emlékiratban” foglalt tanítói kívánásokat a kormány tagjainak, a miniszteriumnak, a képviselőháznak és minden országgyűlésnek megküldi s az egész országra kiterjedő tevékenység előkészítésével, a társadalom segítségével, népgyűlések tartásával igyekeznek igaz ügyünket az ország tanítóóságának teljes megnyugvására befejezni.

Háda József hozzájárul előadó előterjesztéséhez, különösen hangoztatja a társadalmi támogatás segítségbe vételét. Brószák Pál, Erős Károly hozzájárul az előadó javaslatához. Brósz János kívánja, hogy az eddig személyenként szerzett nyugdíjigény és megállapított nyugdíjösszeg leszállítható ne legyen. Zsigány Zoltán kívánja a tanítói nyugdíjtörvény sűrűs revízióját, az egyenlő elbánás elvét is kívánja, az állami tisztviselőkkel egyenlő terhek viselése mellett az azok nyugdíjigényének biztosítását a tanítóóság részére.

Az előadói javaslat kiegészítva a Háda, Brósz, Zsigány pótlójavaslatával határozatba ment.

A fizetés rendezés kérdését magvas beszéddel Végő István ref. isk. igaz. tanító Vámosladányból terjesztette elő. Élénk színekkel mutatott rá az 1907. és 1913. évi törvények fogyatékosságaira és ebből származólag a végrehajtás körül mutatkozó anomáliákra. Elfogadott határozati javaslata szerint a tanítói kar nem elégedhet meg az 1913. évi XV. és XVI-ik törvény-cikkben biztosított illetményekkel, mert azok nem fedik a VII. egyetemes tanítógyűlésen kifejezett kívánalmakat. De különösen azért, mert az előbb szerzett jogokat e törvény nem respektálja; a kor — személyi és tisztviselői igazgatási pólókkal beszüntetésével és az 1893. év előtti szolgálatoknak csak részben való figyelembe vételével.

Szérelme a hivatkozott törvényeknek, hogy a felekezeti és községi iskolák tanítóit részre a családi pólókat nem biztosítja, csak annak lehetőségét enged meg az e tárgyban kiadott miniszteri rendelet. A kántori javadalomnak 1000 K-ig a tanítói fizetésbe való betudása, a lakbér közötti különbözet az állami tanítók körében és a Drodzy Győző által kiegészített javaslat szerint, hogy ezen törvény az iparvállalatok, uradalmak, társulatok és magániskolák tanítóira nem terjesztett ki, mind szembeintő sérelme a törvénynek. Magas színvonalon álló, tartalmas vita után, ezen pontozatok pólása iránt a közgyűlés egyhangú határozattal dokumentálta és azok sűrűs használatlan voltát.

A fizetésrendezés kérdésének letárgyalása után elnök jelentette, hogy a meghívóban 4 pont alatt feltüntetett azon tételt, mely a népoktatás reformjéről s az elemi iskolák államosításáról szól, a miniszter tiltó rendeletére le kellett venni a napirendről. Az igazgatóság úgy határozott, hogy ehhez a kérdéshez hozzászólást sem enged. Az elnök felolvastatta a miniszter leiratát.

Brósz János szólt elnöknek az elnöki bejelentéshez s indítványozta, hogy a gyűlés ne vegye tudomásul a miniszter tiltó rendeletét. Zsigány Zoltán utalt az alapszabályokra, amely szerint a miniszter a helytelen határozatokat megsemmisítheti, de előzetes cenzúrára nincs joga és indítványozza, hogy a tanítóóság ne mondjon le az államosítás jogainak tárgyalásáról. Háda József az alapszabállyal bizonyítja, hogy

közgyűlésnek joga van afelett határozni, hogy tárgyalja-e az indítványt, vagy nem? E fölött határozzon a közgyűlés. Többek hozzászólása után az elnök szavazásra tette fel az államosítás kérdésének tárgyalását, amelyet nyolcvan szavazattal ötvenegy ellenében levettek a napirendről.

„A tanító a gyermekbíróóságban” kérdésről Dr. Saskeoy József kir. járásbíróági jegyző (volt állami iskolai igazgató-tanító) tartott, illetve akart előadást tartani. Azonban az államosítás kérdésének napirendről való levétele miatt keletkezett izgatott hangulat miatt pár bevezető mondat után csak a határozati javaslatot terjesztette elő, mely szerint kivánatosnak tartja, hogy minden községbe neveztessek ki a tanítóóság köréből egy nevelőbíró nyugdíjba beszámítható fizetéssel. A nevelőbírók ellátják a mai pártfogók összes teendőit és a fiatalokruak védelmét. Ezen tevékenységét a helyi társadalmi alakulatokban juttatná érvényre. A gyűlés ezen javaslatot magáévá tette és így e tárgyban az elnökség a vallás- és közoktatásügyi, belügyi és igazságügyi miniszterekhez memorandumot terjeszt elő.

Az iskolák államosítása című kérdés elintézése kapcsán kihirdetett elnöki enunciató miatti állandó óriási lármában közben mutatta be Simon Lajos föltitkár évi jelentését. Az államosítás kérdésének a napirendről levétele azonban oly indulatot váltott ki az izgatott tanítóknál, hogy a közgyűlés a nyomtatott jelentést felolvasás nélkül változatlanul elfogadta.

A Szirbek József mint a számvizsg. b. elnök által előterjesztett 1913. évi zárszámadatokat egyhangúlag elfogadta, a felmentvényt megadta, Storz István szöv. pénzt. által előterjesztett 1914. évi költségvetést megállapította, az a. elnöki tisztet Rákos Istvánnal, az ellenőri tisztet Juhász Bélával betöltötte. Ezután a közgyűlés tekintettel a miniszteri tiltó rendelet által felkorbácsolt szenvedélyeknek a feszültség csapkodó hullámaira a beérkezett indítványokat a napirendről levette s a következő közgyűlés elé utalta, mire a tárgysorozat kimerítését után elnök a gyűlést berekesztette.

Midőn ezeket tárgyalatosan regisztráljuk, két kérdés merül önkéntelenül előtérbe. Az egyik az elnök magatartása, a másik a tanítóóság radikális részének vele szemben követett eljárása. Az egész ülésen ves fonalként húzódtott végig a beszédek során a radikálisok teljes, korlátlan szólás szabadsága, mi az elnök nobilis pártatlanságát bizonyította még akkor is, midőn a felfogások irányát, lényegét óriási ür választotta el.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Schaffer Ferenc lévai állami tanítóképző intézeti segédtanárt rendes tanárrá, Buncsek Rezső iparművészeti iskolát és rajztanfolyamot végzett okl. tanítót a lévai tanítóképzőbe nevelővé nevezte ki.

Uj középiskolai internátus. Az Országos Református Lelkészegek egyesületének a hajduböszörményi ref. Bocskay-főgimnáziummal kapcsolatosan létesített internátusa (Kálvineum) szeptember 1-én megnyílik. Az internátusba 30 lelkészárván kívül még 90 bennlakó, gimn. tanuló vétetik fel vallás-külömbőség nélkül. Egy évi teljes ellátás díja 200 korona. A fizetéses helyekre való felvételre vonatkozó kérvényeket a Kálvineum igazgatóságához kell címezni s a hajduböszörményi ref. Bocskay-főgimnázium igazgatóságához aug. hó 1-ig kell küldeni. Bővebb felvilágosítással szolgál a hajduböszörményi ref. Bocskay főgimn. igazgatósága.

HIREK.

— Barsvármegye gyásza. Barsvármegye törvényhatósági bizottsága július hó hetedikén tartott rendkívüli közgyűlésében áldozott a tragikus körülmények között elhunyt trónörökös pári emlékének. Keltz Gyula főispán, majd Patay Károly barsi református esperes megható beszédben vázolta Ferenc Ferdinánd trónörökösnek és nejeinek emberi nagyságát és az elvesztésükön érzett fájdalom mélységét. A közgyűlés, amelyen a bizottsági tagokon kívül az összes hivatalok és hatóságok képviselői, továbbá nagyszámú község is részt vett, elhatározta, hogy a trónörökös pári emléket jegyzőkönyvében örökíti meg, négy heti megyei gyászt rendel el, amelynek tartama alatt a megyei tisztviselők balkarjukon fekete karzalagot viselnek és azután részvétáviratot intéznek a királyhoz, valamint a Kistapolcsányban tartózkodó József kir. herceghez és Augustus kir. hercegasszonyhoz. A közgyűlés után az egész község átvonult a plebiánus templomba, ünnepélyes gyászmisére.

— Gyászrovat. Gyászlapon tudatják velünk, hogy Aranyosmaróton öv. Schwarz Sándorné szül. Diamant Józsa asszony, életének 80-ik évében meghalt. Az elhunytban Szilányi Lajos és Miksa édesanyjukat gyászolják.

— Barsvármegye szavazókörainek végleges megállapítása. Az új választójogi törvény értelmében a képviselőválasztó kerületeket tudvalevőleg szavazókörökbe osztotta be a törvényhatósági bizottság. A bars megyei kerületek szavazóköri beosztása Görög Ferenc és társainak főbebevése következtében a belügyminiszter elé került, aki azon most némi módosítást tett. Ugyanis Csata és Orozka községeket a nagysalói szavazókörből a zselizi szavazókörbe csatolta át.

— Tűz a vidéken. Garamszentgyörgy községben eddig még kiderítetlen okból kigyuladt Szabó Istvánnak szalmával fűdött lakóháza. A tűz átharapódzott a szomszédos épületekre s így négy ház melléklételeivel együtt leégett. Verebélyen egy ház szintén leégett. Nagykánán a bucsu alkalmával gondatlanság folytán tűz támadt, sikerült azonban elfojtani, így csak egy ház és gazdasági eszközök égtek oda.

— Elvágta a torkát. Ifj. Tamás János, Weisz Kálmán fegyverkeri gazdaságában dolgozó faragó, amint értesülünk, szerdán délután egy sertésből késsel elvágta önmagának a torkát. Vámosmikoláról orvost hoztak hozzája, aki másnap reggel az ipoly-sági kórházba szállítatta rettenetes sebével. Lehet, hogy sikerül megmenteni az életnek. Amint mondják, Tamásnak három nővére lett régebben öngyilkos.

— Gyűjtés az apát-hegyfalvi tűzkárosultaknak. Annakidejében jelentettük, hogy Apát-hegyfalva borsmégyei községben rettenetes tűz pusztított, mely a község nagy részét elhamvasztotta és inségre döntötte a lakosságot. A tűzvész szörnyenkorona kárt okozott az amúgyis szegény lakósságnak s ennek a kárnak csak egy harmada térül meg a biztosítás által. Most Maitath István alispán a városok és községek közönségét adakozásra szólította föl a tűzkárosultak javára. A fölhívás bizonyára nem hagyja érdektelenül a közönség jószívú részét.

— Az Aranyosmaróti hitbizomány eladása. Az Aranyosmaróti törvényszék, mint hitbizományi bíróság tudvalevőleg beleegyezett az ottani hitbizomány cladásába. Amint most értesülünk, a pozsonyi ítélőtábla, mint felelősségi bíróság az eladást elvben megengedte, azonban értékesítését bizonyos feltételekhez köthette. Így a hitbizományi ingatlan egyben el nem adható, hanem az Aranyosmaróti területen lévő épületek beltelekei, a park és egyéb, építkezés céljára alkalmas telkek házhelyeknek megfelelően parcellázva, az aranyosmaróti kültelekek és más községekben lévő birtokok az erdők kivételével első sorban parcellákra felosztva és ahol a középirtok alkotása kedvezőbbnek mutatkozik, megfelelő középirtokra alakítva értékesítendő. Az ingatlanok csakis magyar főnemeseknek adhatók el. Az eladások 31 éven belül eszékrendők, azon túl csak újab birtosági engedély mellett adhatók el. A hitbizomány eladási ügye felfolyamodás következtében a kuria elé került. Meglepetést keltett Aranyosmaróton, hogy az uradalom képviselője kérvénnyel fordult a törvényszékhez a hat kérték, hogy a kuria döntéséig fűgessze föl a törvényszék azokat a tárvalásokat, melyeket a község a hitbizományi birtokból a fögináziúm és igazgatási palota részére szükséges telkek megvásárlása érdekében folytat.

— Mikor lesznek a képviselőválasztások? Az országgyűlési képviselőket tudvalevőleg öt évenként újból választják. A jelenlegi képviselők mandátuma a jövő évben jár le, így a képviselőválasztások tehát a jövő esztendő tavaszán, mégpedig valószínűleg május havának első felében lesznek megtartva.

— Az első közjóléti kongresszus hazánkban. Az „Általános Közjóléteknységi Egyesület" ez év tavaszán tartott közgyűlésén elhatározta az első magyarországi közjóléti kongresszusnak rendezését. A kongresszusra, mely a jövő év tavaszán lesz, mindazok a kérdések alapos megvitatás tárgyát lesznek, amelyek az ország és egyesek jóléte szempontjából kiváló jelentőséggel bírnak. A kongresszusra a következő kérdések tárgyalatnak: 1. A magyarországi szegényügy rendezése és annak megállapítása, hogy a kérdés sikeres megoldása milyen befolyással lenne igazságszolgáltatási, gazdasági és erkölcsi viszonyainkra. 2. A munkanélküliség és ennek orvoslása. 3. A munkavédelem. 4. A közérlemezés, ennek szervezése, a megelőzési lehetőségek előmozdítása. 5. Lakáskérdés. 6. Tuberkulózis. 7. Alkoholizmus. 8. Nemi betegségek. 9. Gyakorlati eugenika. 10. Ambulans és intenzív kezelésre szoruló betegek ellátása, küzdelem a helyenyfertőző megbetegedések ellen. 11. Anyaság és csecsemő védelme. 12. Gyer-

mekvédelem. 13. Szellemi és testi munkával foglalkozók biztosítása. 14. Tesli és szellemi továbbképzés. 15. A nő mint szociális munkás. 16. Az egyház szerepe a szociális munkában. Az érdeklődők figyelmét a kongresszusra már most felhívjuk.

— A népfőlköeli szemője az idén elmarad. A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, melyben közli, hogy a kötelező népfőlköeli időszaki jelentkezés az idén nem fog megtartatni.

— Eljegyzések. Lányi Nándor barbessei körjegyző eljegyzte Markovits Kálmán zsitvagyarmati földbírókos leányát *Marcskát*. — Kostyó Márton kistapolcsényi helyettes körjegyző jegyet váltott *Gergely Irénke* ottani tanítónővel. — *Feldmann Gyula* (Léva) eljegyzte *Biedermann Aranka* urleányt Garanhalászirol. (Mindem külön értesítés helyett.) — *Wilhelm Gusztáv Máv.* tisztviselő Léván, eljegyzte *Glauber Elvira* urleányt Budapestrol.

— Tűz Léván. Hétfőn délután három óra tájban tűz keletkezett Goldstein Henrik vaskereskedőnek az emeltes házhoz épített és szintén az ő tulajdonát tevő földszintes épületében. A tűzét *Ulrich János* rendőrőrmester vette észre, a padlás ablakán füst, majd láng csapott ki. Hívásra rövidesen megérkezett a tűzoltóság is, mely aztán a katonaság támogatásával derekas munka után elfojtatta a veszedelmet. Este a tűz megint éltre kapott, mire a tűzoltóság újból elnyomta. Mivel a nagyobb veszedelmnek sikerült elejét venni, így csak a padlás gerendázata égett meg és a padláson elhelyezett tüzelő áruk rongálódtak meg az oltás folytán. A kárt így is mintegy négyezer koronára becsülik. A hatóság által megtartott tűzrendészeti vizsgálat nagyon valószínűvé teszi azt, hogy tűz rövidzárlat következtében történt, mert a villamos vezeték egy helyen a vízvezeték cső fölért húzódtik el, ez a cső pedig a téli fagy ellen fűrészpárral a más gyulékony anyagokkal volt körülveve.

— Tánctanítás. Kreuz Gyula, városunkban régóta előnyösen ismeri tánctanár már megkezdte szokásos nyári tánckursusát a ligadóban, ahol felhívte részére összegyűjorlatokat tart minden csütörtökön, szombaton és vasárnap. Tangó, one step, stb. stb. táncok különórai oktatására jelentkezket elfogad.

— Munkaadók figyelmébe. Figyelmeztetnek mindazon munkaadók, akik választói életkorban legalább 10 férfi alkalmazottat rendszeresen foglalkoztatnak, hogy kötelesek ezekről olyan névjegyzéket az összeíró küldöttségek rendelkezésére bocsátani, mely a választói jog szempontjából figyelembe jövő összes szolgálati adatokat tartalmaz. Egyszermind kötelesek az illető alkalmazottak munkakönyvet személyesen vagy megbízottjuk útján az összeíró küldöttség által meghatározott napon ennek bejelentése végett különbeni bírság terhe alatt benutadni.

— Bűnbűz bűntörvény. Csejkon valaki alkulcsal már régebben bejár az. Unák jakabné kamrájába és onnan az élelmiszereket lopkodja. Unakné lesbe állt és a napokban egy fiatal leányt rajtakapott a tolvajlásban. Kihallgatásakor a leány azt vallotta, hogy a kulcsot találta. Följelentették a fiataloknak lévai bíróságánál.

— A lévai csizmadia céh lobogója. Nemrég a hajdan való „nemes és becs teljes" lévai csizmadia céh ladájaiban kutattunk, a céh ártikulusai és dohosszagu régi protokollumai között. Az egyik helyen az alábbi érdekes főjegyzésre bukkantunk, mely megmondja, hogy miért van a csizmadiaknak olyan impézans tempiomi lobogójuk azon annyi sok rud. A régi irás így szól: Anno 1802 — Die 23 a Februarius, Lévai Becsületes Csizmadia Czeh Ő Felsége parancsolattya mellett és Lévai Plebánus Ur aki is mint lelki pásztor tutunkra adván, hogy Az Templomban Zászlót, Avagy is lobogót Csináltassunk, mint Kásza Ferencz Ur azért is iparkodván megcsináltatni őtt rúdra, tisztelendő Plebánus Urnak nem teccet, sőt az Nmes Czehnek is hogy nagyobb érdemű az Czehünk, és akkori időben kétt forintjával pótoljuk, mert az szóval ennek előtte megesezt, azért tehát más Zászlót csináltatunk nagyobbat, és az Materiához többet veltünk, az egész Czeh akarattya volt, az Isten reá segített. Czompó János Czeh Mester. Egy, még ennél is régibb keletű főjegyzés pedig a céh vezetőinek kijáró megkülönböztetett tiszteletadásról tanuskodik, mondván, hogy a volt céhmestereknek temetések alkalmával nem kell a halottat vinniük, ugyszintén a halott-virasztástól is megkíméltetnek. Eme irás szövege ez: In Anno 1795 die 30 a Mars. Becsületes Nmes Csizmadia Czeh Generális gyűlést tartván, az az régi be vett szokás szerint Czeh Mestert mint Nmes Czehnek előjáróját választván, determináltatott egy szível hogy olas Mester Ember, aki is Az Czeh Mestersigit el végzi Az Test Viteltül és pedig Virasztástul ki hagyatik Melleket az egész Becsületes Nmes Czeh Confirmálta. Czompó János Czeh Mester. Atya Mester Franyofel Antal. Más alkalommal még egyet-mást közre teszünk az öreg írásokból, bizonyára érdekelni fogja olvasóinkat.

— Ha minden sorban csak egy!... A Pesti Hírlapban olvassuk az alábbiakat Szabó Ferenc színtársulatáról, mely most kezdte meg működését Trencsén-templonban. „Trencsén-templonban a nyári szezon első felében magyar, második felében pedig német társulat működik. Most Szabó társulata játszik, igen szép erkölcsi eredménnyel. A társulat tagjai jó erők, derekas ambícióval játszanak, azonban amíg a német előadásokat a külföldiek kívül a magyarok is sűrűn látogatják, addig ez a társaság rendszerint üres házak előtt játszik. Jellemző, hogy most vasárnap este közvetlen az előadás megkezdése előtt *Fekete László* komikus, mint rendező, a következő beszéddel fordult az alig husz egyénből álló közönséghez: — Hálán-közönségem, hogy megjelentek, de ha minden sorban legalább csak egy vendég foglalna helyet, méltóztatnának meggyőződve lenni, hogy bennünket kenyer helyett legalább az a remény táplálna, hogy Trencsén-templonban a magyar kulturának is jut egy parányi méltánylás...“ Ez a sokat kritizált lévai közönség, amint láttuk, mégis csak lelkesebb!

— Az aratás. A hullámzó kalásztengerek fölött megcsendült a kasza és halomra dúl a rend az arató kaszájának suhanása nyomán. De dalszó, vidám nóta nem hallatszik a határban, mint hajdan; pár éve csöndesek, szomorúak lettek már az aratók is, akárcsak a lévai szüreték. Évről-évre rosszabb terméseket ad a magyar föld, az ideai aratás tüzahozamát számszerű becslés alapján 36.3 millió métermázsára teszik, mintegy négy millió métermázsával kevesebb ez a termés, mint az utóbbi években volt, ami azt jelenti, hogy kenyérmag szükségletét az ország a külföldről lesz kénytelen pótolni. Vármegyénkben is rosszul sikerült az ideai termés. A rozsa, az egerek, a kedvezőtlen időjárás Bars megye termésátlagát a gyöngye közepes termésre csökkentették. Vármegyénk átlagtermése az 1913-ik évben búzából 8 és fél, árpából 9, zabból 5 és fél métermázsára volt, az ideai termést pedig csak búzából 6, árpából 5 és fél, zabból 5 métermázsára becsüljük. A lévai járásban még a legjobban álltak a gabonák, bár itt a rozsa mellett az egerek tettek jelentékeny károkat. Barsendrén, Bajkán és Garammikolán annyira elszaporodtak a mezei pockok, hogy nemcsak az ideai termést befolyásolták, hanem komolyan veszélyeztetik a jövő évi termést is, azért fölötté szükséges, hogy itt a gazdák aratás után azonnal hozzáfogjanak az egerek irtásához.

— Mi van az üzletek zárójáról szóló szabályrendelettel? Kereskedőink köréből azt a kérelmet intézték hozzánk, hogy sürgessük meg lapunkban az üzletek zárójáról szóló szabályrendeletnek életbe léptetését. Mielőtt ezt megtettük volna, érdeklődtünk a szabályrendelet jelenlegi sorsáról. Az a választ kaptuk, hogy a szabályrendelet az illetékes miniszteriumban már hónapok óta várja jóváhagyását. Joga van azonban a városnak életbe léptetni a szabályrendeletet a jóváhagyás nélkül is, a miniszteriumba történt fölterjesztéstől számított hatvan nap eltelté után, azon esetben, hogyha eziránt az érdekeltek valamelyike kérvényben fordul a város tanácsához. Ezt itt közöljük az érdekeltekkel. A szabályrendeletnek ilyen módon való életbeléptetése kívánatos is volna, mert ki tudja, hogy a miniszteriumban mikor hagyják jóvá.

— A felvidék háziipara érdekében. A Magyarországi Tót Közművelődési Társulat a napokban Budapesten Radnai Farkas besztercebányai püspök elnökségével megtartott közgyűlésén kimondta, hogy csatlakozik ahhoz az akcióhoz, melyet a F. M. K. E. indít a felvidék háziiparának fejlesztése érdekében.

— Állatforgalmi korlátozások. A cs. és kir. osztrák földművelésügyi miniszter rendelkezése szerint a ragadós száj- és körmfájásnak Ausztriába történt behurcolása miatt tilos a hasított körmtű állatoknak Ausztriába való bevitelét Bars megye aranyosmaróti járásából és Újbánya városból.

— Veszett kutya garázdálkodása. Egy veszett kutya kóborlása közben Pusztaszentkeresztről Lévára jutott e hó 8-án s itt embereket és kutyákat véresre harapott. Megharapta Hrdina Lajos kaszinói szolga nevelőleányát, Schlesinger Adolfnak kislányát és egy pusztaszentkereszti kocsiat, aki a veszett kutyát üldözés közben elfogni akarta. A rendőrségnek végre is hosszas és izgalmas hajszá után sikerült a veszedelmes állatot ártalmatlanná tenni. A hatósági állatorvos fölboncolta a kutyát és tényleg megállapította a veszettséget. Az általa megharapott ebeket a rendőrség kirtatta és a sérült embereket Budapestre a Pasteur-intézetbe utasította.

— Új munkakönyvek a választói jog igazolására. A kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, melyben új mintájú munkakönyvet beszerzésére utasítja a törvényhatóságot. Az iparossegédek és gyári munkások számára készítendő új munkakönyvben levő változtatások az új választói törvénnyel vannak összefüggésben. Fel kell tüntetni a munkakönyvben azesult, van-e a munkásnak a választó jogosultságra alkalmas iskolai végzettsége, vagy tud-e írni, olvasni. Be kell vezetni időről-időre a munkában (szakmában) beállott változást, s ez a bejelentés alapján az iparhatóság feladata. Talán az egész munkakönyv-reformban ez a legfontosabb újítás, mert a munkanem változása igen fontos szerepet játszik a választójog tekintetében. Ezentul ki zárólag az új mintát lehet használni, a régi átírása nem kötelező, s csak a munkás kívánására történhetik, de a miniszterrendelete végén megjegyzi, hogy a munkások kellő formában kioktatandók arról, hogy a jelenlegi munkakönyveknek az új minta szerinti kiállított munkakönyvvel való kicserélése rájuk nézve a választójog szempontjából előnyös.

— A trónörököséről, valamint a boszniai hadgyakorlatokról és a rettenetes sarajevói eseményekről művészi kivitelű képeslapok kaphatók Schulcz Ignác papírkereskedésében.

— Anyakönyvi bejegyzések. Születések: Neumer László Menyhár Julianna: István, Garai Lajos Majoros Mária: Sándor. Berka András Demeter Róziája: István, Jakab János Csákányi Eszter: Ilona, Péntes István Szabó Margit: Erzsébet, Springer Alajos Zsovány Julianna: Julianna. Házasság: Babicz János Szlastyan Franciska rkath. Nagy Lajos Mihalovics Vilma rkath. Halálozás: Daru János 1 hó, tüdőgyulladás, öz. Belányi Ignáczné Szlepcsányi Katalin 80 éves aggkorivégkimérlés, Vrecznyik Mária 23 hó, tüdőgyulladás.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik Engel Miksa fűszer és csomagó üzletében Losoncz.

Sport.

LIFC.—LAC. 5:0 (3:0).

Bajnokságért mérkőzött a fenti két csapat f. hó 5-én, mikor a jobb összeállítású és nagyobb tudású LIFC. fölényrel nyert.

Nagyarányu vereségét a LAC. saját magának tulajdoníthatja, mikor Kovácsot és Béliket mellőzte, ellenben Tokodit és Weiszt szerepeltette.

A mérkőzés sorsát legnagyobb részt a LIFC. fedezettsora fogta kezben. Nyíredy, Bányai, Ruzicska a LAC. csatársorát könnyen szerelte. Csatársora ugyan tehetséges, de a kapu előtt érvényesülni nem tud, innen van az, hogy goaljaik — kivéve amit Paul rugott — csak szerencsén alapulnak.

A LAC. csatársora csinált ugyan egy pár szép levezetést, de hiányzott az összjáték, idegesen rugdosták a labdát ide s tova, melyet a nyugodtan dolgozó háttér pár jóval a fél pályán tulra küldte mindig vissza. A LAC. háttérjei és kapusa remekül dolgoztak, nekik köszönhető, hogy nagyobb vereséget nem szenvedtek. Csatársoruk balfele, Bedus, Simon produkált valamelyes játékokat. A fedezettsorban Osztrider és Kocsmarek voltak jók, míg Drelicska a szokatlan helyen nem volt kielégítő.

Itt lenne már az ideje annak, hogy a LAC. vezetősége ne nézze az embert, hanem a játék tudást, ne hallgasson semmiféle protezsztálásra, hanem szigoruan ragaszkodjon ahhoz, hogy egy bajnoki mérkőzésen a club legjobb játékosai szerepeljenek.

A játék lefolyása ez volt:

LIFC. kezd. Gyors iramban kezdődik a játék, egy pillanat alatt a LAC. kapuja előtt vannak, melyet már csak Stiener cornerra tud menteni. A cornet Mészáros rugja, melyet Ernye bravurosán véd. Az 5-ik percben a bíró tizenegyet ítél LIFC. javára, melyet Mészáros a goalba lö. A 15-ik percben ismét 11-es LIFC. javára, Mészáros goal fölé rug. Több eredménytelen corner és szabadrugás. A 37-ik percben Ruzicska 30 méterről a kapu felé lö, mely 2 méterrel a kapu előtt leesve, goalba esik. Ujra kezdés után mindkét fél részéről megkezdődik a legnagyobb durvaság, melynek végeredménye az lett, hogy Tokodit és Mészároost 5—5 percre a bíró kiállította. A 40-ik percben Blumenfeld szökteti Pault, ki védtelenül küldte a kapuba a labdát. Félidő 3:0.

Második féldőben LAC. kezd. Egy ideig csak a pálya közepén hullámzik a játék, a 15-ik percben Kurucz szökteti Fleischert, már-már biztosnak látszik, mikor Stiener átfutásával cornerra menti. Mészáros rugja, melyet Fleischer be fejel. A 35-ik percben Duska handset vét, bíró tizenegyet ítél, melyet Mészáros érvényesít. Bíró: Tatár.

Budapesti amatőrök Léván. Holnap vasárnap d. u. 5 órakor mérkőzik a LAC. buda-

vessünk mésznitrogén és kálival. A terméshozamot meglepő módon növeli. Thomassalak, 40%-os superfosfát, ammoniák, koncentrált marhatrágya valamint takarmányeműeket u. m. korpa, száraz szelet, olaj-pogácsa, s takarmánysó úgy vagonáruban mint kisebb tételekben elsőkézből legolcsóbban szállít.

Halmos Jenő Léva, Honvéd-utca 2.

Őszieket

pesti Amatőrök footballecsapatával. Nevezett csapat jelenleg szép játékerőt képvisel. Ha a LAC. méltó akar hozzá lenni, más összeállításban kell szerepelnie. A mérkőzést a tanítóképző intézet sporttelepén tartják meg.

Az Esztergomi T. K. lesz vendége holnap a LIFC.-nek. Előzőleg a LIFC. II-ik csapata mérkőzik a Honvédszászlóalj csapatával. A mérkőzést a vásártéri pályán tartják. Mérkőzés kezdete d. u. 3 órakor.

Köszönetnyilvánítások.

Schlüssler Gyuláné urnő Nagymáslásról és Preisich Gyözöné Léváról 10—10, Pollák Vilmosné és Pollák Emilné urnők Léváról koszorúmegváltás címen szintén 10—10 koronát küldtek a lévai izr. növegyehez.

Fogadják a nemesen gondolkozó adakozók az egyület leghálásabb köszönetét.

Dr. Frommer Ignácné Deák Adolf
elnök. titkár

Folyó hó 6-án kiütött tűz alkalmából Goldstein Henrik ur a megjelent tűzoltók részére 40 koronát adományozott. Mely adományért ez uton is mond szíves köszönetet. Léva, 1914. jul. 9-én. Tatár István tűzoltóparancsnok.

Mindazon ismerőseinknek és barátainknak, akik gyászunk alkalmából fájdalomukat részvétükkel enyhíteni szívesek voltak ezuton mondünk hálás köszönetet.

Rosenberg Miksa és
családjá.

**Hóditó körutra
indul az új
kőbányai sörfözde:**

**FŐVÁROSI SÖRFÖZŐ R. T.
KŐBÁNYÁN**

Fiinternátus Besztercebányán

Felsőkereskedelmi, gimnáziumi-, polgári-,
és elemi iskolai tanulók számára.

Állandó tanári és orvosi felügyelet. Kitűnő
ellátás évi 700 koronáért. Német társalgás.
Julius-augusztus hónapokban jávitóvizsgákra
előkészítő tanfolyam. Prospektus

VARGA GYÜLÁ

mű- és butorasztalos mester
Bástya-u. 1 (városháza mel.)

== L É V A. ==

Készít a leggyorszerűbbtől a legfinomabb kivitelig mindennemű
butorokat. — Mintabutorok megtekinthetők.

Őszi trágyázás! THOMASSALAK

A legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!
Óvakodjunk a hamisításoktól!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van
és eredeti ólomzár van rajta.

Minden zsák tartalomjegyzékkel van ellátva!

KALMÁR VILMOS

a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviseelője
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49.

Különösen a jelenlegi **RENDKIVÜLI OLCSÓ**
ÁRAKRA figyelmeztetjük a vásárlókat

MODERN BUTOROK
Kárpitos és dí-
szítő munkák. Teljes lakberendezések
Weisz Ármán Cégvezető: Kohn Nathan
butorkészítőnél szerezhetők be
Zsarnóczán.

Bóth K.
saját gyártmányú
drótkerítések
minden méretben

ELADÓ

Honvéd-utca 39 sz. uriház,
mely 3 szoba és mellékhelyiségek
s szép konyhakertből áll.
Bővebbet a tulajdonosnál.

**Két asztalossegéd állandó
épület munkára azonnali
belépésre felvétetik**

Weisz József G.
asztalosmesternél
UJBÁNYÁN.

Gazdák figyelmébe!

Mint a budapesti Műtrágya szövetke-
zet megbizottja, tisztelettel értesitem, hogy
Superfosfát, Amoniak, Tho-
massalak, Chillsalétrom,
nálam úgy vaggonszámra, mint kisebb
mennyiségben ép oly árban szerezhető be,
mint a Műtrágya szövetkezetnél.

Fizetési feltételek: Készpénz fizetésnél
30/o pénz engedm. vagy 6 havi időre, 6
hónapon túl a szokásos késedelmi kamattal.

Továbbá az összes takarmányok korpa,
szárazszélet, olajpogácsa stb. úgy vaggio-
nonként, mint kisebb mennyiségben a leg-
olcsóbb árak mellett kapható.

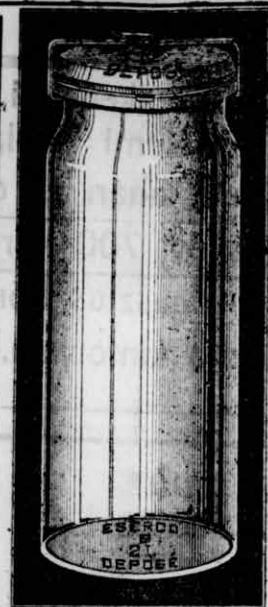
Teljes tisztelettel
VERBOVSZKY JOACHIM
Léva, László-utca 8.
Schöller-kastéllyal szemben.

PALMA az elasztikus
cipősarok

figyelje
meg
TARTÓSSÁGÁT

Rónai Aurél
HYGIENIKUS
Fodrászterme
LÉVÁN, a nagytözsde
mellett.

ESERCO**Patent befőttes üveg**

mely megbízhatóbb mint bármely más ha-
sonló elzárható befőttes üveg.

A jelenkor legjobb és legbiztosabb
légmentesen elzárható patent befőttes
üvege.

Egyedárusítás Bars megye részére:

Vámos Mór

üveg és porcellán kereskedésében

BÉVÁN.

Telefon 44. szám.

**Allandóan nagy kész-
letet tartok.**

Igyék naponta 1-2 palack

Szent István

dupla maláta sört,

mert ez a legelső, a valódi!

A söriparban korszakot alkotó a
Kőbányai Polgári Sörfőzde

ezen világhírű söre, melyet ma minden
országban utánoznak. Nemcsak a legél-
vezetesebb üdítő ital, de csodálatos
gyógyhatása is van idegesség, étvágy-
hiány, vérszegénység, álmatlanság, tüdő-
és gyomorbetegségeknél. Igen ajánlható láb-
badozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben, Ko-
rányi tanár Budapesten, Glax tanár
Abbáziában és számos más szaktekin-
tély.

Lévai főraktár:

Szenessy, Tonhaiser és Társa

cégnél, Léva. Telefon 61 sz.

Kapható minden jobb kávéház-
ban, fűszer és csemegeüzletben.

KOVALD fest, tisztít.

A nagyérdemű közönség tudomására juttatom, hogy

Kovald Péter és Fia,

Budapest cs. és kir. szabadalmazott kelme-, fonál-
és szörme-festő, vegytisztító és gőzmosó gyárának
képviselőt az itteni piacon új üzlethelyiségben
Fischer Natál házában Grotte céggel szemben,
folytatólag gyakorolom.

Amikor ezen vállalkozásomat a t. közönség figye-
lémbe ajánlom, további szíves számos megbízását ké-
rem, melynek legpontosabb eszközlését sürgősen
foganatosítom.

Tisztelettel

PINTÉR JÓZSA
női divatterme.

KOVALD fest, tisztít.
nyári és gyászkalapokban állandóan
nagy választék raktáron. Átalakítások
juttányosan elkészítve.

TELEFON 12.

TELEFON 12.

Tüzifa aprítva és hasáb, porosz-
kőszén és pirszen

rendeléseket elfogad és házhoz szállít

BRAUN JÓZSEF ÉS FIA.

UNGÁR ADOLF

LÉVA, Mártonffy-utca 4.
— Kossuth-tér közelében. —

Zsák és ponyva kölcsönzése és eladása.

Vizmentes ponyvák, lüpkrocok, tömlők és gazdasági

kötélárúk

jutányos árban, nagyban és kicsinyben kaphatók. —

Ablakredőnyök és napellenzőkre
rendeléseket elfogadok. —

Napellenzők javítása
— eszközöltetik. —

Coksz és Szalonfütőszén

Szén métermázsája **3 K. 80 fill.** Coksz házhoz szállítva **4 K. 80 fill.**

SPITZ ÁRMIN szállító cég Honvéd-utca 8. — Saját haz.

szükségletet szíveskedjék nálam beszerezni, mivel fűtőanyagaim

I-ső rendűek.

1914. Nyári divat újdonságai.

Eponge és crepon minden színben, mille fleur grenadinok és etaminok a legújabb blousok és pongyolák nagy választékban kaphatók.

Legnagyobb választék legújabb férfi divatcikkben.

Férfi szalmakalapok, girardi s panama, könnyű nemez kalapok apacs ingek és a legújabb nyári nyakkendők nagy választékban kaphatók

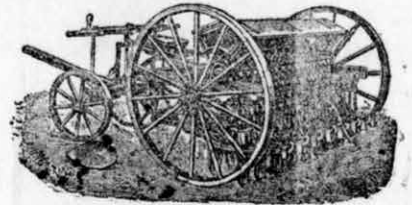
HOLZMANN BÓDOG

divatáruháza
Léván
Telefon 25.

Mezőgazdasági- és varrógépek legnagyobb raktára:

KNAPP DÁVIDNÁL, LÉVÁN.

Telefon
szám 33.

Hoffher és Schrantz
Mayfarth Ph. és Tsa.
Bächer & Melichar

gépeinek vezérképviselete.

Ganz-féle motorok
állandóan üzemben
láthatók

Működő jégszekrények. Világhírű Rapid láncoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.

Megérkeztek a legszebb
NYÁRI
ujdonságok.
Lüsteröltönyök,
Porköpenyek,
Férfi- és
Gyermekeruhák

MEGNYILT!

Tóbiás Testvérek

vas és festék kereskedése

a Blum-féle házban.

Kaphatók minden e szakmához tartozó cikkek ugymint:

épület és búterveszések, kovács és bádigos kellékek nagy raktára, háztartási cikkekben nagy választék.

Mindennemű festékárú, továbbá kovács és tüzi szénvalamint Portland és román cementben állandó raktárt tartunk.

Amidőn még kérjük a nagyrdemű vevő közönség szives pártfogását magunkat b. jóindulatukba ajánljuk és maradjunk kiváló tisztelettel

Tóbiás Testvérek

Különösen felhívom a t. közönség figyelmét a legjobb minőségű Acél Orosz kaszákra.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

KOVÁCS SÁNDOR
cipőárúháza
LÉVA, Kossuth-tér.

Ajánlja dusan felszerelt
cipőraktárát.

Olcsó árak!
Nagy választék!

Legjobb minőségű
football-cipők.

Mértékszerinti osztály.

Weisz Henrik

cipőárúháza

Nagysalló.

Reklámáramim:

Fehér vászoncipő legelegánsabb
kivitelben — — — 4 K 50 f
Sandál egész finom 6 évig 2 K 80 f
10 évig 4 —, női 5-50, férfi 6-20.
Elegáns amerikai női félcipő 8 K — f
Csinos női sevr. füzös v.
gomboscipő — — — 8 K 50 f
Valódi angol sevró női gombos vagy füzöscipő — 11 K — f

Férfi amerikai sevr. v. boxcipő 9 — K
Sima tiszticipő — — — 9 — K
Legelegánsabb férfi amerikai
barna bagariacipő — — 13-90 K
Valódi angol sevró vagy box
férficipő — — — 11 — K
Fiu box füzöscipő 35-től 39-ig 7-50 K
Gyermekecipők nagy választékban.